

RACE & CULTURE

A Story of Humanity Beyond Borders

Ferdinando Frega – Nando the Scribe

Gillettenarrative.com

GILLETTE: NIJAD Û ÇAND

Carekê ez şeş mehan li Lîzbonê di xaniyekî de bi mirovên ji neteweyên cuda re jiyam, û îro, di rojê ku ji bo bîranîna yek ji beşên herî bêbext ên mirovahiyê ye — diyardeya nijadperestiyê — ez dixwazim çîrokeke kesane bêjim ku ez guhertim.

Ez gihîştim wî xanî, li derdora herî dûr a Lîzbonê, yek ji herêmên herî feqîr û wêrankirî, ku piranî bi portugalî diaxivin, bi mirovên ji Brazîl, Angola, São Tomé, Mogadîşû, Madagaskar û çend kes jî ji Portugalê bi xwe.

Ziman ji min re nas nebû, lê di hin argoyan de şeweyên zaravayê bajarê min bi bîr dixistin — û bîra dîrokî ya ku carekê Portugaliyan welatê min kolonî kiribû ne tenê îhtîmal bû, misoger bû.

Gotinek ku her tim ez dikenandim ew bû dema ku wan bi portugalî digot FOCU MEU — ku di zaravayê calabrî de heman wate heye.

Min bala xwe dida her tiştî. Alfonso, Osvaldo, Paolo, Roberto, Antonio, Ramon her êvar ji bo şîvê li benda min bûn. Ez yê herî mezin bûm, û wan çîrokên min dixwestin.

Çîrokek ku ket dîrokê ya bruschetta, bussetta û busadero bû — sê peyv, sê tiştên bi tevahî cuda — û min pê dilîst, çîrokên xwe dihûnand, min xwe wisa nîşan dida ku fêr nakim, bi qestî tevlihevî û şaşfêmkirin diafirandin, û her kes di dawiyê de ji kenan diqîriya.

Wan dihişt ku ez çîrokan bi portugalî bêjim, û di dawiya her yekê de min bi îtalî «vaffanculo» diavêt, wek valakirineke azadker, û her kes dikeniya.

Kesî tu carî bala xwe neda rengê çermê min. Ez tenê zîlamê spî bûm di nav ewqas rengên din de, lê êvaran, li hev civiyayî, em keskesoreke kêfxweşî û kenan bûn.

Wan heta misoger dikir ku dema pereyê min tune bû ku xwarinê bikirim, xwarina min hebe, û wan ev bi rûmet û zerafet dikir, hemû dema ku ji min re digotin ez

profesorê ragihandinê me, şeytanekî bi jinan re, û kesek ku hişê xwe kiriye
xezîneyek ku bide, qet ne ku îstîsmar bike.

Ji ber vê yekê, ji kesê ku min dixwîne re: dinyayeke di tevgerê de wisa xuya dike —
û dema ku tu qet hêvî nakî, alîkariya herî nefikirandî tê, bi awayê ku tenê Portugali
dizanin çawa bidin.

*Bi xatirê we hevalno,
Ferdinando*